

Співак О.В.

викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя;

Сидоряк В.М.

*викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя,
Харківська гуманітарно-педагогічна академія*

САМООСВІТА ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ «МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА»

В «Національній доктрині розвитку освіти» закладено мету і базові принципи, що лягають в основу навчально-виховного процесу в дошкільних, шкільних та вищих навчальних закладах, одним із пріоритетних напрямів якого є «Розвиток творчих здібностей і навичок самостійного наукового пізнання, самоосвіти і самореалізації особистості» [2]. Така постановка питання потребує творення певних шляхів досягнення поставленої мети і чіткого визначення кінцевих цілей цього процесу. В межах музично-педагогічної освіти кінцева ціль може бути сформульована як: формування професійних компетенцій майбутнього вчителя «Музичного мистецтва».

Під професійною компетентністю вчителя розуміють «Сукупність знань і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію» [1, с. 22]. Ефективна професійна діяльність майбутнього вчителя «Музичного мистецтва» буде такою за умов вільного володіння теоретичним і методичним матеріалом та за наявності відповідних практичних навичок. Не аби яку роль у роботі вчителя відіграють особистісні якості, одна із яких – здатність до постійної, безперервної самоосвіти.

Шляхом до становлення самоосвіти як способу формування професійних компетенцій може стати вірно організована самостійна робота студента в стінах вищого навчального закладу. Життям доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці і дії, будуть насправді міцні. Якщо навчальний матеріал опрацьовується власноруч, то рівень засвоєння інформації зростає, а у студента починає формуватись звичка до такого виду діяльності. Саме тому вища школа поступово, але неухильно переходить від безпосередньої передачі інформації до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю, формування у майбутніх вчителів навиків самостійної, творчої роботи.

До професійних компетенцій майбутніх вчителів «Музичного мистецтва» можна віднести наступні:

1) Теоретичні педагогічні знання, які вмщують в себе знання теорії та методики мистецької освіти, і передбачають базові знання дитячої та юнацької психології.

2) Практичні навички, що у майбутніх вчителів «Музичного мистецтва» уособлюються у достатньому рівні володіння музичними інструментами, вмінні співати, диригувати, акомпанувати тощо.

3) Особистісні якості, такі як: вміння організувати і скеровувати навчально-виховний процес; налагоджувати процес комунікації; певних перцептивних навичок, що виражаються у вмінні розуміти учнів, батьків, колег; вміння оцінити і контролювати власну роботу, її аналіз та осмислення, тобто здійснювати педагогічну рефлексію.

Кожна із перелічених професійних компетенцій може формуватися і розвиватися завдяки самоосвіті як процесу пізнання світу і власної професії. Наведемо кілька прикладів. Постійне ознайомлення з новітніми досягненнями у сфері теорії та методики мистецької освіти, узагальнення педагогічного досвіду провідних вчителів «Музичного мистецтва», власна методична робота сприятимуть вдосконаленню теоретичної і методичної бази майбутнього вчителя. Постійне самостійне музикування, підтримка власних виконавських умінь на належному рівні, пошук нових музичних творів, підбір акомпанементу, аранжування і перекладання творів видатних вітчизняних і зарубіжних композиторів значно розширять палітру кожного уроку, дадуть можливість впровадження індивідуального підходу до кожного класу і учня у виборі музичного матеріалу тощо. Постійний самоконтроль і педагогічна рефлексія створять умови до виправлення помилок, глибшого розуміння навчально-виховного процесу, дитячої психології, і в кінцевому результаті сприятимуть доброзичливій атмосфері як на заняттях, так і в позааудиторній роботі.

Отже, всі перелічені нами факти дають можливість зробити висновок про те, що невинний процес самоосвіти і самовдосконалення дійсно може бути вірним шляхом у формуванні професійних компетенцій майбутніх вчителів «Музичного мистецтва». Демонстрація викладачами вищої школи особистого прикладу також надасть можливість передавати таку модель поведінки наступним поколінням вчителів, що сприятиме не просто фактичній передачі знань, а ще й вихованню гармонійно розвиненої особистості з високим рівнем професійної майстерності і розумінням музичної культури.

Список використаних джерел:

1. Волошко Л. Б. Професійна компетентність студентів як предмет психолого-педагогічного аналізу // Наука і сучасність: Зб. наук. пр. Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – Том 48. – С. 22-32.

2. Указ Президента України про «Національну доктрину розвитку освіти» від 17.04.2002 № 347/2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> 04.09.2015